

“Si tornem, tornem: ja no ens n’anem”

Van ser dels pioners del rock en català al País Valencià. L’any 1984, Pantaix presentava el seu ‘Gastronomia radioactiva’. Després en va venir un altre i el silenci. Però ara reediten aquell primer àlbum. En parlem amb Eduard Joanes (Benifaió, Ribera Alta, 1955), guitarra i veu. I ànima, també.

Com se us va acudir de reeditar *Gastronomia radioactiva*?

—Fa dos o tres anys, una colla de gent que havia estat d’alguna manera fidel al grup van muntar una mena de festa o d’homenatge, un acte. Hi vam anar, però no ens van deixar tocar. Fins i tot tocaren ells. Va ser divertit. I després molta gent es queixava que el disc potser estava picat, que no es podia sentir bé, que quina llàstima que es perd i no n’hi ha còpies i això. De manera que, quan ens ajuntàvem, remenàvem la idea: ho hauríem d’haver fet en CD, però és clar... I ha anat madurant. Com que el Josep Maravilla, que és membre del grup, té un estudi, doncs ho hem tornat a treballar, a partir del vinil, i ha quedat bé.

—**I ara, què?**

—És clar, un cop fet, ara arriba la segona part. Ara diuen home, heu de tocar. I ens van engrescant. D’entrada no ho volíem, però mira, en això som fàcils. I hem decidit que sí, que ho farem. Ja assegem. Tenim la formació pràcticament recuperada i farem alguna coseta. Molt o poc, depèn, ja ho veurem.

—**Parlem d’actuacions, per tant?**

—Anem fent-hi voltes, mirant a veure com ho fem. Treballem en dos nivells: el nivell elèctric, amb bateries i so muntat així com més gran, i l’altre nivell, una espècie d’acústic sense ser-ho del tot però que ens hauria de permetre d’anar a locals més petits i tocar d’una manera més assequible. La idea és que a la primavera ho tinguem tot a punt. Confiam que no serà massa tampoc, però són coses que no se saben. Hem començat amb no res i de mica en mica ens anem embolicant. Però ja ens agrada.

—**Quines sensacions fa, ara, tornar a agafar la guitarra i cantar junts aquelles cançons?**

—Fa una mica de *cangueli*, què vols que et diga [riu]. És una barreja. Per una banda, molta il·lusió, i, per una altra, fins que no fem la primera actuació en directe no sabrem què passarà. Però, mira, si en temps més difícils ja ho fèiem, ara en teoria també hauria d’anar bé. No ho sé. També és cert que alguns deixàrem apartats els instruments. De tant en tant els agafàvem però no és igual. Ara intentem recuperar-ho tot, buscar a la memòria. Perquè fèiem moltes de les coses d’oïda, no d’acadèmia. I van sortint. En aquest aspecte potser estic un poc més tranquil que fa un parell de mesos. I il·lusionat.

—Torneu per a quedar-vos-hi?

—Si tornem, tornem, ja no ens n'anem. En tot cas, ja ens faran fora [torna a riure]. Cal continuar insistint. I cadascú com sàpiga, des de la seua posició. Ja veurem com ho farem, si de la mateixa manera que ho fèiem amb Pantaix o una mica més tranquils. Nosaltres ens n'hem tornat, de tranquils, de manera que supose que les coses noves també ho seran. Ho supose. No ho sé. Ja ho veurem quan siguem dalt de l'escenari amb el volum i tot. De moment, vaig intuït que les coses noves tindran un altre aire, no seran ben bé com allò.

—La temàtica Pantaix continua ben actual: el medi, l'albufera...

—Sí, és curiós: han passat trenta anys i és com si no haguera passat res. Pot semblar una mica desolador, però. Què ha passat, en aquests anys? Doncs no res: ens han pres el pèl.

—Hi deu haver força gent que no sap què es feia al País Valencià, musicalment, els anys 80...

—No se sap, no. Hi ha qui ens ha dit que deixàrem de tocar just en el moment en què allò pegà l'esclafit. Però bé, cadascú en aquesta vida té una feina. Nosaltres, en aquell moment, intentàrem obrir. En va quedar el que en va quedar. Ens en vam apartar i després unes altres persones van continuar, cosa que està molt bé.

—Com explicaríeu a qui no us coneix què és Pantaix?

—Doncs no ho sé. D'una banda, pot ser que d'entrada diguen "pots comptar, aquests iaïos". Però ja ha passat que quan senten el disc fan "hòstia, quina marxa, està bé!". En realitat, en comptes d'explicar, hauríem de mirar d'arribar-hi. I, un cop ens vegem, i ens senten, que diguen. I ja veuran la música que fèiem: la que ens agradava en aquell moment, anglosaxona. És el que havíem mamat. Com també havíem mamat la cançó tradicional. I ens vingué de gust fer una barreja: amb els instruments elèctrics i tot això, però cantant en la nostra llengua. Perquè també ens agradava. Aquesta va ser l'aposta.

—Ara unir el català amb qualsevol mena de música ja s'ha normalitzat.

—Anys després, tot allò, d'alguna manera, ha arrelat. No és que ho haguem fet nosaltres, ni de bon tros, perquè és evident que hi havia més

gent que ho veia com nosaltres. I, per a satisfacció de tots, funcionà bé. Ja està. Què hem d'explicar? No res. Vam fer en aquell moment el que ens semblava bé i que ens apetia. I de la manera que ens apetia. Vam deixar de fer-ho quan ja no ens va interessar. I perquè ens vam cremar. Ara tornem a engegar i cada vegada ens agrada més. No sé si hi serem tots o la meitat. El temps ho dirà. Però l'aventura ha començat. Ja hem pujat a la barca. I espere que arribarem al port i farem la primera tocada. Ja ho veurem. Però n'hi ha ganes.

—Al final, començàreu a barrejar rock i dolçaina.

—Sí, sí, i tant. I ho vam encertar. Vam fer el segon LP amb tot un so així si fa no fa rocker del moment, però també amb algunes pinzellades de coses que volíem fer diferents. Anàvem experimentant i provant. I vam inventar un altre grup, B/Vici, en el qual vam incloure la dolçaina i un altre estil. Ja veïem la dolçaina com un instrument viable per moltes raons, pel so que té tan característic. Una de les coses que han fet funcionar el rock són aquells sons tan aguts de les guitarres elèctriques. Escolta, l'harmònica per al blues també té un registre molt concret, molt expressiu. A la dolçaina li passa igual. I és un instrument molt nostre. Va ser una llàstima que allò no arrelara. Però hi va haver moltes circumstàncies i al final ho vam deixar. Però, mira, al final, això ha continuat. Una altra gent ho ha fet. I la dolçaina ja és un instrument més.

—Una definició, remenant per les webs: diu que Pantaix és "pur i insistentiu rock and roll enciclopèdic"

—[Una altra rialla.] Bé! Encara que mai no ens ho havíem plantejat, això. Ens agradava aquell estil de música, que

era la música que sentíem a casa, aquell disc que anava fent voltes i voltes i que ens agradava tocar. Això i, a més a més, en català. Mai no vàrem pensar en res més. Fèiem el que volíem. Ens ho passàvem molt bé i ja està. I quan deixàrem de passar-nos-ho bé, deixàrem el grup. El camí a la professionalitat va fer que ens interessara menys. Deixà de ser divertit.

—Ara tornareu a tocar aquest rock d'aire clàssic, la música més ie-ie, les balades...

—Sí, sí. Al començament dubtàvem, si aquesta hi anirà, si l'altra no... I al final les hem incloses totes. Hi hem fet petits arranjaments però respectant molt l'original. També hi havia temes interessants que havien quedat aparcats en un bagulet. I n'agafarem. Continuarem fent coses, noves, també. No hi haurà diferències radicals, però. Els temes nous seran diferents però imagine que la manera de fer ja és a dintre. Quan vam deixar de tocar, la música empenia el camí cap al techno i coses que no ens cridaven l'atenció. Vam quedar una mica més clàssics. Però és que, anys després, resulta que tothom torna cap aquí, i ens tornem a trobar. Sense que ens haguem mogut massa del camí.

—Quant a influències, ja aleshores reconeixíeu l'heterodòxia del camí que hi ha entre Led Zeppelin i el grup-banda que assajava a ca la tia Maria la Galleta, al costat d'on vivíeu.

—[Riu.] En totes dues influències hi ha moments molt personals, que et fan vibrar i posen les emocions en moviment. Encara que en principi sembla que siga tan diferent, tant em mou una cosa com una altra i les tinc totes dues presents. De fet, després de Pantaix, vaig tocar amb el grup Alimara, que fan música tradicional. I d'aquí també queden coses. I hi ha el blues, sempre. Tot suma.

—La música és un verí que marca?

—És un verí, sí. I no m'ha fet mai mal. Sempre ha format part de la meua vida. Fins i tot si sembla que te n'allunyes, no ho fas mai del tot. Ara m'he llançat una altra vegada als seus braços. I deixo que m'agafe, que em rebotque i que em faça el que vulga. N'estic encantat.

Núria Cadenes